

Tällä kertaa Ajatusten Tonava haluaa peräänkuuluttaa positiivisuutta ankarien aikojen keskelle.

”Suomalaiset ovat perinteisesti molli-kansalaisia, kun ruotsalaiset taas ovat virittyneet duuriin. Verrataanpa vaikka euroviisuvoittajia: Abban soitto on edelleen iloista ja eteenpäin menevää, mutta meidän Lordin raskasmetallimusiikki panssarinaamioineen on häipynyt kuvioista kokonaan. Tai verrataan julkista keskustelua: Ruotsissa ’diskutetaan’ innostuneesti, meillä taas molli-media ripottelee tuhkaa ja etsii aina kaatuvan seinän, jonka alle voi jäädä.

Kansallisia hätäkelloja pitää nyt viimeistään soittaa, kun ruotsalaiset teollisuusjohtajkin tuntevat aitoa sääliä meitä kohtaan. – Meidänhän sentään pitäisi olla heidän kilpailijoitaan!

Wärtsilän konsernijohtaja, ruotsalainen diplomi-insinööri **Björn Rosengren** sanoo asian suoraan läksiäishaastattelussaan (HS 24.10.2015): ’Suurin ero Suomen ja Ruotsin välillä on asenne-ero. Ruotsalaiset ovat optimistisempia, joskus ehkä liiankin optimistisiä. Suomalaisen sijaan ovat synkempiä ja itsekriittisiä.’

Ja sitten ruotsalaisen teollisuuskonserni Sandvikin toimitusjohtajaksi siirtyvä Rosengren menee ytimeen: ’Ymmärrän kyl-

lä synkistelyn, mutta ehkä puhutte liikaa ongelmista.’ – Diplomaattisesti sanottu, mutta osuvasti.”

(**Hannu Lehtilä** blogissaan 30.10.2015)

”Ruuasta on nimittäin tullut uusi erottelutekijä. Omiin ruokahankintoihin ja syömisakteihin kiinnitetään nykyään erityisen paljon huomiota. Julkkiskokeista on tullut kulttuuripääoman haltijoita ja ruoka-annoksista jokamiehen kuvauskohteita. (...)

Hyvästä ruuasta mussutetaan jatkuvasti, mutta hyvää makua ei uskalleta määritellä. Kun tutkimuksen haastateltuja pyydetään kuvailemaan hyvää makua, he väistelevät: ’Maku on jokaisen oma asia.’ Jos hyvän maun määrittelee, määrittelee samalla huonon maun, eikä se käy päinsä, koska silloin konstruoi ihmistyyppin, joka on jotenkin alempi-arvoinen. (...)

Vanha fraasi sanoo, että maakuasioista ei voi kiistellä, mutta Suomessa ei niistä tutkimuksen perusteella edes haluta keskustella.”

(**Herman Raivio** arviossaan **Semi Purhosen** ja kumppaneiden Suomalainen maku -kirjasta *Kritiikki-lehdessä* XI/2015)

Siirrytään sitten ruuan parista niin sanottuihin normaaleihin ruokajuomiin, joiden nauttimista alkoholielinkeino halua ymmärrettävästi edistää. LT, terveyspolitiikan dosentti **Eeva Ollila** raportoi YP:n blogissa (11.11.2015) suoraan alkoholi-

lipoliittisen valmistelun ytimeestä:

”Meitä on pari-kolmekymmentä ihmistä ja äänestämme haamutarroilla toistemme postit-lapuille tehdyistä ehdotuksista. Kaikkien ehdotukset ja haamut ovat samanarvoisia. Eniten haamuja keräävät ehdotukset voittavat.

Istun alkoholipolitiikan valmisteluun liittyvässä työpajassa. Ministerin mukaan lähdemme puhtaalta pöydältä. Vanhaa, jo valmista, Kataisen hallituksen aikana tehtyä lakiluonnosta hän ei aio edes lukea. Autamme uuden elinkeinopolitiikan lähtökohdistta lähtevän alkoholilain valmistelussa. Elinkeino- ja alkoholihaittojen välillä olisi löydettävä tasapaino.

Tasapainossa onkin etsimistä. Alkoholipolitiikkaa valmistelemaan työpajaan on kutsuttu alkoholista hyötyvää elinkeino: alkoholiteollisuutta, ravintola- ja matkailualaa. Paikalla ei ole alkoholin haitoista kärsiviä elinkeinoja. Mukana on alkoholihaittoja eri näkökulmista tarkastelevia kansalaisjärjestöjä sekä yksi alkoholitutkija. Alkoholista vastaavat virkamiehet ajetaan pois, mutta ministereiden avustajia tai muita virkamiehiä on STM:stä, TEM:sta ja VM:stä.

Haamuäänät jakautuvat kovin epätasaisesti: Alkoholista hyötyvä elinkeinoelämä kannattaa toimia, jotka vähentävät säätelyä ja lisäävät alkoholin saatavuutta. Kansanterveys- ja päihdejärjestöt haamuttavat päinvastaisia ehdotuksia. Moderaattorit päättävät osin haamuääniin perustuen neljästä jatkotyöstöön tulevasta kokonaisuudesta. (...)

Olemme politiikan ytimesä: intressit ohjaavat päätöksentekoa (interest based policies). Intressiryhminä demokratiassa ovat ideaalitulanteessa poliitikkojen edustamat äänestäjät. Alkoholipoliittisessa ”haamujen politiikan” työpajassa intressiryhmät olivat valikoituja elinkeinoaloja ja kansalaisjärjestöjä. Kutsussa työpajaprosessin toiseen osaan kerrotaan, että osallistujien toiveesta faktat otetaan prosessiin mukaan. (...)

Mieleeni hiipii hallituksen avokonttorityöskentelystä välitetyt TV-kuvat: fläppitaulut. Oliko siellä post-it-lappuja? Minäkäläinen prosessi lainvalmistelu ja poliittinen päätöksenteko nykyisin on?

Vaikutuksia tulisi arvioida ennen lopullisia päätöksiä. Sektoritutkimuslaitokset ja yliopistot ovat perinteisesti olleet tärkeitä tarvittavan näytön tuottamisessa ja analysoimisessa. Vieläkö heitä tarvitaan? Korvaavatko intressitahojen haamutarrat näytön?”

Kirjailija **Juhani Känkäsen** kaksivuotiskausi YP:n kolumnistina meni nopeasti: haikein mielin YP:n toimitus joutuu toteamaan, että tässä numerossa lantusteleva maantienharmaa, lihava Ilves (joka on kissa, mutta väittää olevansa ilves) on Känkäsen mainion Suppea luonto -sarjan viimeinen osa. Niille lukijoille, jotka ovat YP:n toimituksen tavoin jääneet Suppean luonnon koukkuun, mutta eivät ole vielä tutustuneet hänen muuhun tuoreeseen tuotantoonsa, suosittellemme Känkäsen uusinta romaania Luppa ja Tattis. Kriitikko **Erkki Kanerva** luonneh-

ti kirjaa keväällä sen ilmestyttyä seuraavasti: ”Faabeleissa väki on eläimellistä, mutta käytäytyminen on peri-inhimillistä, ihmismäistä, usein kyynisin silmin kerrottua. Nimihenkilöistä Luppa on saanut nimensä koirankorvinaan ja Tattis on karju. He ovat vanhoja ystävyksiä, jotka joutuvat melkoiseen seikkailuun. Känkäsen romaanissa kaikki henkilöt ovat eläimiä. Tästä voisi vetää äkinäisen johdtopäätöksen, että kyse olisi lastenkirjasta, mutta näin ei ole sen laita. Niinpä teosta voisi verrat- ta vaikka sarjakuvaan Viivistä ja Wagnerista, mutta pohjimmiltaan kyse on hämähäisestä. Ihmisistä Känkänen kertoo, mutta samalla veijareihin saadaan epäto- dellisuuden kautta absurdia lisä- ulottuvuutta.” (Turun Sanomat 8.4.2015)

Kaartakaamme takaisin lehden teemaan, kaupunkitutkimukseen. Kaupunkisosiologian klassikko **Georg Simmel** luonnehti aikanaan modernia suurkaupunkia tavalla, joka olisi oikeastaan sopinut koko teemanumeron toimeksiannoksi:

”Suurkaupunki osoittautuu yhdeksi niistä suurista histori- allisista muodostelmista, joissa vastakkaiset, elämää sykkivät virtaukset saavat yhtäläiset oikeudet olla ja kehittyä. Pidimmepä kaupungin yksittäisistä ilmiöistä tai emme, ne astuvat kokonaan tuomiovaltamme ulottumattomiin. Nämä voimat ovat perin pohjin juurtuneet koko historialliseen elämään, jonka erään solun ohitse kiitävän hetken jaamme. Eikä tehtävämme ole sen enempää syyttää kuin

antaa anteeksikaan, vaan yksin- omaan ymmärtää.”

(Katkkelma Esseestä Suur- kaupunki 1903, suomeksi kirjassa Suurkaupunki ja moderni elämä, Gaudeamus 2005)

Päätämme raporttimme kau- pungista tähän **Antti Koivumäen** kauniiseen runoon:

”Savupiippujen yksinäisyys. Ne eivät koskaan opi nimeltä kaupunkia jossa asuvat, eivät tapaa toisiaan eikä niillä ole kieltä, yhdellä pystysuoralla silmällään ne rekisteröivät muutoksia taivaalla, vuodenajat, lyhyet ja pitkät kierrokset. Mikään sää, yksikään pilvi ei ole kahta kertaa tullut kohdalle.

Elämässä ei tapahdu suuria asioita, mutta pieniä koko ajan. Kuolema, tiilen irtoaminen, on ainoa tapahtuma savupiipun elämässä, ja silloinkin se vain muuttuu muuksi. Silloin ihmiset seisautuvat kuuntelemaan maailman ääntä, hidasta murenemistä. Ihmiset voivat silloin yrittää itse katsoa pilviä kaupungin yllä ja ajatella olevansa pilvien tavoin vapaita, vangittuna kulkemaan milloin minnekin tuulien mukaan.

Kun savupiippu kuolee, pilvet aloittavat alusta.”

(Antti Koivumäki, Mukavat kaupunginosat, Tammi 2003)

Ajatusten Tonava ottaa vastaan tuoreita ja nasevia otoksia ajan ilmiöistä osoitteeseen yhteiskun- tapolitiikka@thl.fi.